

ресурсів тісно пов'язаний з обсягом виробництва, ефективною роботою підприємства. Чим більший обсяг виробництва і вища ефективність роботи підприємства, тим більший обсяг власних фінансових ресурсів, і навпаки. Наявність у достатньому обсязі фінансових ресурсів, їхнє ефективне використання визначають фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність.

Отже, найважливішим завданням підприємства є врахування основних передумов формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами, визначення оптимальної структури фінансових ресурсів та найефективніше їх використання з метою забезпечення ефективності роботи підприємства загалом, фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

Список використаних джерел

1. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2004. – С.51-59
2. Біла О.Г. Фінанси організацій і підприємств: навч. посіб./ О.Г. Біла, Л.М. Галик, М.М. Дривко. – Л.: Видавництво ЛКА, 2004. – 112 с.

УДК 658.15

КРИЧЕВСЬКИЙ Є.Д., магістрант

Науковий керівник – **ЗУБЧЕНКО В.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: egor.krichevskij@gmail.com

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» У РАМКАХ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

У тезах проаналізовано особливості поняття «фінансова стійкість» підприємства з позиції системного (комплексного) підходу.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансові ресурси, підприємство, системний підхід.

У ринковій економіці стійкість підприємства є одним із найважливіших чинників оцінки її конкурентоспроможності, оскільки вища стійкість організації забезпечує зниження ризику її втрати, а відповідно вищу незалежність від зміни факторів середовища функціонування.

Прагнення підприємства зберегти досягнутий рівень діяльності, одержати різні конкурентні переваги перед іншими компаніями, зміцнити свій економічний потенціал, у сучасних умовах залежить від здатності компанії протистояти негативному впливу зовнішнього середовища й ефективного використання ресурсів. У зв'язку з чим актуалізується питання забезпечення фінансової стійкості підприємств.

Дослідженню питання сутності фінансової стійкості підприємства присвячені праці багатьох вітчизняних науковців, до яких належать: Н.А. Мамонтова [4], М.С. Заюкова [2], О.В. Герєга [6], Н.М. Ступка [5], В.В. Лазоренко [7], І.В. Нагорна [8] та інші.

Проаналізувавши різні джерела економічної літератури, можна зазначити, що питання визначення поняття «фінансова стійкість» залишається предметом дискусій і невизначеності серед економістів та дослідників. Існує ряд підходів та тлумачень, які не завжди узгоджені між собою, що ускладнює аналіз та управління фінансовою стійкістю і не надає чіткої та вичерпної інформації користувачам. Так, деякі автори фінансову

стійкість підприємства ототожнюють лише із його платоспроможністю, ліквідністю та рентабельністю, або із фінансовою незалежністю. Інші пов'язують фінансову стійкість зі станом фінансових ресурсів підприємства. Також, у деяких джерелах фінансова стійкість розкривається лише з позиції певних показників фінансового стану підприємства або є складовою його фінансової стабільності.

Ця невизначеність поняття «фінансова стійкість» має свої причини. По-перше, це пов'язано з комплексністю самого поняття. Різні підходи та тлумачення зазвичай акцентують увагу на різних аспектах, що призводить до розбіжностей визначення. По-друге, фінансова стійкість є концептуальним та контекстуальним поняттям, що означає, що його розуміння може змінюватись залежно від контексту, в якому воно використовується.

Враховуючи різноманітність поняття «фінансова стійкість», можна виділити її специфічні ознаки: забезпечує стабільність діяльності підприємства; гарантує збереження його платоспроможності та кредитоспроможності; підтримується в умовах ризику та зміни середовища; визначається ефективним використанням фінансових ресурсів; реалізується на довгострокову перспективу [1, 7, 8].

Узагальнюючи вищезазначене можна виділити характерні особливості поняття «фінансова стійкість»:

1. Фінансова стійкість є важливим фактором для забезпечення стабільної діяльності підприємства. У довгостроковій перспективі стійкість підприємства визначається його фінансовим станом, інвестиційним кліматом та ефективним виробничим процесом.

2. Фінансова стійкість підприємства гарантує його здатність до збереження платоспроможності та кредитоспроможності. Оптимальна структура капіталу підприємства дозволяє своєчасно виплачувати невідкладні боргові зобов'язання та розширювати його діяльність за рахунок позикових кредитних ресурсів. Таким чином, фінансово стійке підприємство має конкурентну перевагу в отриманні кредитів, інвестиційних коштів та відборі постачальників сировини та персоналу.

3. Фінансова стійкість є необхідною навіть в умовах ринкових коливань та циклічності діяльності підприємства. Вона забезпечує підтримку підприємства у ризикових ситуаціях та допомагає йому протистояти негативним впливам.

4. Підприємство повинне вміти забезпечувати стабільність у змінному внутрішньому та зовнішньому середовищі. Його успішна адаптація до негативних чинників динамічного оточення та вчасне їх прогнозування є надзвичайно важливими, особливо в періоди кризи.

5. Фінансова стійкість визначається ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства. Від ефективності розподілу та використання фінансових ресурсів залежить реалізація розширеного відтворення, бізнес-проектів, програм розвитку, тобто все фінансове становище підприємства в перспективі.

6. Фінансова стійкість є результатом досягнення оптимального співвідношення власних та позикових коштів на довгострокову перспективу. Це забезпечує оптимальну частку власного капіталу в загальних фінансових ресурсах підприємства і сприяє його стабільності та успішному функціонуванню.

Розглянемо фінансову стійкість підприємства як комплексний показник, який має тісний зв'язок з іншими видами стійкості підприємства. Розглянемо ці види стійкості більш детально, звертаючи увагу на їх особливості [2, 3]:

- Соціальна (кадрова) стійкість підприємства базується на забезпеченні достатньої кількості та якості кадрових ресурсів. Для досягнення цього підприємство має

мотивувати своїх працівників, забезпечувати їх соціальну захищеність та створювати задовільні умови праці. Забезпечення високої заробітної плати, можливості професійного зростання і розвитку, а також створення комфортного робочого середовища сприяють підвищенню якості роботи та зниженню текучості кадрів.

- Організаційна, характеризується ступенем організованості та злагодженості виробничих процесів на підприємстві та злагодженої роботи відділів.

- Технологічна стійкість визначається масштабом виробничо-матеріальної бази підприємства. Використання сучасних технологій та обладнання дозволяє підприємству збільшувати продуктивність, покращувати якість продукції та оптимізувати виробничі процеси.

- Маркетингова стійкість передбачає розробку та впровадження ефективних маркетингових стратегій. Оцінка попиту на продукцію, визначення конкурентів, розробка цільової аудиторії та формування ефективної рекламної кампанії є важливими елементами маркетингової стійкості. Правильно спланована та реалізована маркетингова стратегія сприяє збільшенню обсягів продажу, розширенню ринків збуту.

- Екологічна стійкість ґрунтується на використанні ресурсозберігаючих технологій, які дозволяють мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище.

- Ресурсна, характеризується раціональним використанням всіх видів ресурсів підприємства, враховуючи їх обмеженість.

У сучасних умовах нестабільного зовнішнього середовища доцільно досліджувати фінансову стійкість підприємства саме з позиції системного (комплексного) підходу. В рамках системного підходу фінансова стійкість характеризується сукупністю фінансових відносин підприємства, що виникають у процесі його господарської діяльності з інвесторами, партнерами, державою та пов'язані з формуванням, розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів [4, 5]. Це дає змогу розкрити економічний зміст досліджуваного поняття в рамках позиціонування підприємства як відкритої соціально-економічної системи, що функціонує і розвивається в умовах зовнішнього середовища.

Отже, фінансова стійкість підприємства у рамках застосування системного підходу – це здатність підприємства в умовах мінливого середовища бізнесу функціонувати й розвиватися, досягаючи поставлених цілей із заданим інтервалом можливих відхилень, і виконувати свої зобов'язання на основі ефективного формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Список використаних джерел

1. Савченко М.В., Шкурченко О.В. Фінансова стійкість як передумова розвитку міжнародного бізнесу. БІЗНЕСІНФОРМ. 2019. № 10. С. 96–104.
2. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості підприємства: монографія. Вінниця: Вид-во «Універсум», 2009. 155 с.
3. Єфремова Н.Ф., Золотарьова О.В., Недашківська А.К. Економічний зміст фінансової стійкості підприємства та фактори впливу на її рівень. Інвестиції: практика та досвід. № 15. С. 46–49.
4. Мамонтова Н.А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості): автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.01. Київ, 2009. 17 с.
5. Ступка Н.М. Окремі аспекти оцінки фінансової стійкості підприємств / Н. М. Ступка // Університетські наукові записки. – 2005. – № 4 (16). – С. 348-354.
6. Герєга О.В. Управління потенціалом фінансово-економічної стійкості торговельних підприємств. Дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Львів, 2021. 271 с.

7. Лазоренко В.В. Моделювання оцінки фінансової стійкості підприємства сфери послуг: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.11. Полтава, 2019. 202 с.

8. Нагорна І.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовою стійкістю підприємств торгівлі: дис... канд. екон. наук: 08.00.09. Харків, 2019. 303 с.

УДК 338:504.03

КРОТЮК В.В., магістрант

Науковий керівник – **ДРАГАН О.О.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: valeriakrotuk@gmail.com

ПРИНЦИПИ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ

Визначено основні принципи зеленої економіки та їх місце в системі забезпечення сільського розвитку. Доведено, що зелена економіка являє собою новий підхід у галузі економічної науки, який враховує необхідність урахування екологічного фактору в господарській діяльності та розробки ефективних інструментів для вирішення глобальних соціально-екологічних проблем.

Ключові слова: принципи, зелена економіка, сталість, сталий розвиток.

Посилення негативних змін в навколишньому середовищі, що відбуваються останніми роками, питання екології, захисту та збереження довкілля набуває все більшої актуальності. Екологізація економіки має особливе значення, оскільки велика частка шкоди навколишньому середовищу внаслідок нераціонального використання природних ресурсів, постійного зростання масштабів виробництва та збільшення кількості об'єктів промисловості, що не відповідають нормам екологічної безпеки, припадає саме на економічну сферу людської життєдіяльності.

Зважаючи на це, багато країн світу займаються впровадженням нових екологічно чистих технологій виробництва та вдосконаленням системи ресурсоефективності, формуючи та впроваджуючи принципи так званої зеленої економіки.

Зелена економіка – це економічна модель, спрямована на покращення добробуту людства та соціальної рівності шляхом скорочення ризиків, пов'язаних зі змінами в навколишньому середовищі та нестачею природних ресурсів [1].

Серед основних принципів зеленої економіки виділяють:

- принцип орієнтування на майбутнє;
- принцип вимірюваності та співставності;
- принцип сталого виробництва та споживання;
- принцип соціального розвитку;
- принцип суспільного виробництва;
- принцип ресурсної ефективності;
- принцип екологічності;
- принцип економічності;
- принцип всеохоплюваності;
- принцип рівності та справедливості.